

• FØROYA • SOCIAL-DEMOKRAT

FRÆLSI

JAVNAÐUR

BRÓÐURSKAPUR

Nr. 25.

Lýsingarprisur fyri þetta grein: 30 øyr. á forsiðuni, 20 øyr. á 3. og 4. síðu. Við stórra lýsingum fæst avsláttur í prísinum.

Leygardag hin 22. juni 1935.

Kostar kr. 1,50 fjóðringsárið + Porto. Blaðið verður bílagt á posthúsinum, brævasvarstøðum og skrivstovuni. Telf. 143.

9. árg.

Órættvísir

ella rættari:

ein av kapitalistsamfelagsins hópaleysa skipan:

Við skattapeningi frá øllum, høgum og lágum, skapar samfelagið vegir, havnir og brýr o. s. fr. og ger harvið hitt umliggjandi lendið fleiri ferðir so virðisfult sum tað var áður,

og

henda virðismun, hesa virðisøking, ið samfelagið eina og aleina hevur skapað, fær tað ikki eitt oyra av, meðan hann, ið ikki hevur rørt so mikið sum ein fingur fyri virðisøkingini, fær hana, ið oftani telst í túsundum, fær hana alla samla, „rubb og stubb“.

Javnaðarmenn logdu á ting í fjór: skattan av grundvirðisøking, ið hitt almenna hevur orsakað. Við nógum orðum drap aftur-

haldið hetta mál. Her á landi, sigur afturbildið, sjálfstýrið og sambandið, skal verða, sum tað hevur verið higartil:

Fjöldin skal bløða og offra, fyri at hin einstaki, ið eigir, skal hava hin fulla fyrimunin.

Skattin av grundvirðisøking av samfelagsins ávum er ein spurningur, ið forøyskir javnaðarmenn ikki eru einsamallir um. Í útlandinum er hesin spurningur brennandi hjá teim frilyntu

flokkinum.

Vit flyta fram her meginpartin av eini grein, ið hitt stóra danska blaðið »Politiken« skrivur um hetta mál út frá danskum viðurskiptum. Greinin eitur:

„Konservatismen snyder Skatteyderne.

Hvor mange Gange skal det gentage sig, inden man forstår det? Thi Spekulationsbolgen langs den nye Køgevej er jo ikke et Fænomen, som aldrig er oplevet før, eller som man ikke kunde forudse. Tværtimod, man vidste det. (Hitt almenna hevur bygt ein veg her, ið hevur broytt virði á grundinum har um leið í so stórum muni, at eigararnir av grundinum nú kunnu, bara í leigu fyri eitt summar, fáa 4000 kr. fyri eitt tunnulendið, ið áður var virðisleys). Men man gjorde intel for at forhindre, at det gik her, som det var gaet for: det Offentlige bærer Millionudgifterne, nogle enkelte private Spekulanter stryger Milliongevinsten.

Sidste Gang, man oplevede denne forargelige Forestilling, var ved Aabningen af den elektrificerede Nærtrafik. Den forkortede pludselig Afstanden mellem Byens Centrum og Gentofte Kommunes Beboelseskvarterer, og lige saa pludselig blev derfor Lejligheder langs S-Banen efterspurgt, og Grundejere og Husejere strog en Kæmpegevinst — uden nogen som helst Anstrængelse, blot som en Følge af at Generaldirektør Knutzen

havde brugt saa og saa mange Millioner af det Offentliges Midler til at bygge S-Banen for.

Der er en lang Række Tilfælde at pege paa, men disse to er nye og tydelige.

Det ene Sted bygger det Offentlige en Vej. Værdierne langs denne Vej har længe været i Stigning i Forventning om Væjen, og ikke saa snart har det Offentlige anlagt den, for Værdierne springer 50 til 100 pCt. i Vejret. Er det saa ikke i aller-egentligste Forstand samfunds-skabte Værdier, her er Tale om? Er det ikke direkte og uden for al Tvivl de Millioner, det Offentlige har givet ud til Væjen, som har fremkaldt de nye Millionværdier, der nu gaar i private Spekulanter Lomme? Det andet Sted moderniserer man en Jernbaneforbindelse, ogsaa ved Hjælp af Millioner, som betales af det Offentlige, og som direkte paaviselig Følge heraf stiger Ejendoms- og Lejeværdierne langs denne Bane.

Det vil sige, at først maa vi allesammen, alle Skatteborgere, være med til at betale Udgifterne til Anlæg af denne Vej og denne Jernbane. Derefter maa

de af Skatteborgerne, som køber Ejendom langs Væjen eller Banen eller lejer Lejlighed, desuden betale den Værdistigning, som de har været med til at skabe — men de maa betale den til den private Ejer. Er der nogen sund Mening heri? Under alle andre Forhold vilde man finde det rimeligt og retfærdigt, at den, der gjorde Arbejdet, ogsaa fik Lønnen derfor — men saa snart det er det Offentlige, det vil sige: os allesammen, saa finder vi det rimeligt, at dette Offentlige gør Arbejdet for egen Regning, medens enkelte kloge skryder Lønnen.

Kendsgerningen er, at det konservative Parti, der raaber saa højt med Skatteydernes Interesser, ved sin Modstand paa dette Omraade, aarligt snyder Staten og Kommunerne for Million-indtægter, der i høj Grad vilde kunne lette Skatteydernes Byrder. For hvad er det, der sker til syvend og sidst, naar det Offentlige giver Millioner ud til Vej- og Baneanlæg, og de enkelte private Spekulanter stryger Millionprofiten? Der sker dette, at vi allesammen maa punge ud for at gøre nogle enkelte Medborgere rige! Thi de Penge, det Offentlige skal bruge, skaffer det sig hos os allesammen. Ikke alene henter det Offentlige hos Skatteyderne de Penge, det skal bruge til Dækning af sine Udgifter, men naar det ikke faar Lov til at inkassere de Værdier, der er en Følge af dets egne Foranstaltninger, der, hvor Værdierne er skabt, saa maa alle vi andre betale Beløbet.

Í kirkjunnar navni . . .

Her í blaðnum er nortíð við og átalat, at móttøða, forfylging og misgerðir ímóti javnaðarmonnum fara fram í kirkjunnar ella kristindómsins navn, tí sannur kristindómur er ikki í stríð við hitt socialistiska endamálið her á fólðum.

Vit javnaðarmenn eru fyri hetta móttíð við jarnhadsdum og lagdir undir at vera »kontra Kirken og Kristendommen«. Hetta er rópt av kirkjunnar verjarum. Okkara politisku móttøðumenn hava heldur ikki sovið á fótum, men luklandi politiskt agn og sensasjon eru teir lopnir til við greinum ímóti okkum við tilikum ræðandi yvirskriftum sum »Blasfemi«, tað er Guds spottarar.

Í seinasta blaði skrivaði »Árni«

Hetlandsferðin.

Shetlanders! Hetlendingar!

Thorshavn June 15th 1935.

We beg to thank you all for the great friendship and hospitality you showed all of us who came by the M/S »Signhilde«, during our sojourn in the Shetlands.

When we sailed in to Lerwick we were aware that in some respects we came to a foreign land, to a part of Scotland and where English is spoken, but we quickly discovered that your customs, sentiments and manner of life were almost identical with our own.

The honour you showed us of displaying not only the Danish flag, but also our Isles Faroe flag daily from the Town Hall specially is a never-to-be-forgotten memory.

Once again: our very heartiest thanks.

We desire also to thank Mr. Joen Jensen, the owner of the M/S »Signhilde« for his excellent thought of arranging this trip to our sister isles, the Shetlands.

On behalf of all who partook in the trip.

Henrik Rubeksen. Vilhelm Jacobsen.

Tórshavn, 15. juni 1935.

Vit takka tykkum hervið fyri tann ófora stóra blíðskap og ta vælvilð, ið okkum varð sýnd teir dagarnar, vit vóru í Hetlandi við M/S »Signhilde«.

Tá ið vit sigldu inn til Lerwick, vóru tað óivað nógvir av okkum, ið hugsaðu, at vit komu til fremmant land og fólk, tí tað var jú ein partur av Onglandi, og eingilskt mál varð nýtt. Henda okkara hugsan bleiv skjótt broytt, ið vit komu til eitt fólk við merum somu siðum og hugsan sum vit sjálvir hava.

Tann heiður, ið millum annað varð okkum Føroyingum vístur — at, at fyri útlan at flagga við danskum flaggi, at hava tað føroyska flaggið til topps á ráðhúsinum (Town Hall) hvønn dag, vit vóru har — er eitt minni millum mong onnur, sum vit ongatíð gleyma.

Eina ferð enn: stóra tøkk.

Í sama viðfangi biðja vit tygum, harra skipsreiðara Joen Jensen, móttaka okkara bestu tøkk fyri tann frálíka tanka, tygum fingur, at seta í verk hesa ferð til Hetlands.

Fyri øll, ið luttolku í ferðini.

og harra King, prestur, sakligar forsvarsgreinar fyri kirkjuna. Vit kunnu ikki lata vera at vísa á og strika undir, at báðir hesir menn

viðganga, at svárar ilgerðir eru gjørdar í kirkjunnar navni. Men siga teir: upphavið til hesar ógerðir er yvirhøvar ikki kirkjan ella kristindómurin, men politisk og verðslig maktgirnd. Við øðrum orðum: Hin verðsliga síðan á menniskjuni hevur útið ilgerðir og so roynt at krógva seg undir kristindómsins kápu.

Vit vilja fegnir viðganga hesa framsetan. Tí í Kristusar læru finst einki, sum kann heimila ella tilstulla slík herverk, sum gjørd eru av Dollfussar kanónum, inkvisisjónini o. s. fr. Tað er hin verðsliga yvirklassa maktgirndin, ið hevur hert samvitsku sína og syndað ímóti tí heilaga anda til við frum vilja at gera djævulsins gerningar í kirkjunnar, religionarinnar — kristindómsins navni.

Vit kirkjan, ella hvat kristið trúarfelag, tað nú er, gera krav uppá at vera í reinum samljóði við Kristus Jesus, megu øll evni

leggast í at rýsla frá sær hesar verðsligu maktgirndarkreftur, ið hava kámað og dálkað kristindómsins mið og mál.

Verður hetta gjørt, samsiundis sum roynt verður at praktisera Kristusar socialu læru — tá, og fyrst tá, kunnu kirkjan og onnur trúarfelag verða hin stóri skinnarin av socialismuni.

Gævi hetta kundi hent.

Fleiri kristnir javnaðarmenn.

21 Millioner Rubler til Flyvemaskiner.

Sovjetregeringen har bevilget 21 Millioner Rubler til Udvidelse af Flyvemaskinfabrikkerne i Centralrusland, Mellemasien og særligt Vest- og Østibirien. — Denne sibiriske Flyvemaskinindustri, som allerede er paabegyndt, skal udvikles saaledes, at den kan arbejde ganske uafhængigt af Centralrusland.